

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 18

Tallinn, 5. mail 1936

II aastakäik

SISU:

Lhk.

PÕLLUMAJANDUS

Hobuste tõuparandus 342

TOOSTUS JA KAUBANDUS

Eesti kaup võõrriige asumais 344

Mootorsõidukite liiklemine üle piiri 1935 a. 348

Lühinudiseid 349

RAHANDUS

Riigitulude laekumine aprillis 349

LAEVANDUS

Raadiokõnelused laevadega 349

HINNAD

Valuutahinnad 350

Tähtsamad hinnad ja noteeringud 351

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

Põllumajanduslik väljavedu 352

Võiturg 350

Peekoniturg 352

Kanamunaturg 353

Piimaturg 353

Teraviljaturg 353

Linaturg 354

Kartuliturg 355

Aedviljaturg 355

Kalaturg 356

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaaruannet 356

VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Ülevaade inglise majandusest käesoleva aasta esimesel veerandil 357

Como's peetud itaalia kartulikasvatajate kongress 358

Paberitööstuse majanduslik seisund Saksas 1935. a. 360

Ikalduslaenu tagasinõudmine Leedus 360

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE

Improvement of Horse Breeds 342

INDUSTRY AND TRADE

Estonian Merchandise in Colonies of Foreign Countries 344

Motor Vehicles having Crossed Estonian Border in 1935 348

Sundry Information 349

FINANCES

State Revenue in April 349

SHIPPING

Communication Rates by Wireless with Ships 349

PRICES

Exchange Rates 350

Prices and Quotations 351

AGRICULTURAL MARKETS

Exports of Agricultural Products 352

Butter Market 350

Bacon Market 352

Egg Market 353

Milk Market 353

Grain Market 353

Flax Market 354

Potato Market 355

Vegetable Market 355

Fish Market 356

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 356

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

Economic Conditions in England during First Quarter of 1936 357

Congress of Italian Potato Growers in Como 358

German Paper Industry, 1935 360

Refundment Crop Failure Loans in Lithuania 360

Fr. R. Kretzschmar
nim ENS
Rooming

745

PÖLLUMAJANDUS

HOBUSTE TÕUPARANDUS. — IMPROVEMENT OF HORSE BREEDS.

P. Kind.

Möödunud aasta väärrib tähelepanu eriti hobusekasvatuse alal. 19. VII Riigivanema dekreedina väljaantud hobusekasvatuse seadus lõi hobusekasvatusele senisest kindlamad alused. Sellega tehti kohustuslikuks suguhobuste märkimine ja tunnustamine ning keelati märkimata täkkudega paaritused. Seega takistati kõlbmata sugutäkkude kasutamist suguhobuseina, mis tootab tunduval määral parandada meie hobuste tõulist väärtust tulevikus. Hobusekasvatuse seaduse jõustumisega käesoleva aasta algul viidi läbi ka esmakordselt üldine suguhobuste märkimine ja tunnustamine.

Suguraamatusse märgitud hobuste arv näitas möödunud aastal suurt tõusu. 1934/35. a. märgiti tõuraamatusse 195 hobust — 59 täkku ja 136 mära, kuna 1935/36. a. tõusis nende arv 321-le (suurenemine 65% võrra), sellest 233 täkku ja 88 mära. Suguraamatusse märgitud hobuste arvu aitas tõsta ka asjaolu, et alates 1936. a. märgitakse suguraamatusse ka ratsahobuseid ja traavleid. Kuni 1. IV 1936 oli täkkudest 4 ratsahobust ja 14 traavlit. Tõugude järgi oli suguraamatusse märgitud hobuste hulgas kõige rohkem tori tõugu hobuseid — 169 täkku ja 68 mära. Ardenne märgiti 53 täkku ja 10 mära, eesti tõugu 11 täkku ja 10 mära. Tõuraamatusse märgitud hobuste üldarv tõusis alates 1922. a. kuni 1. IV 1936 3896-le, mis arvust moodustavad — 2305 tori tõugu hobused, kuna eesti ja ardenni tõugu oli peagu võrdselt. Eesti tõugu hobuseid oli 1. IV 1936 suguraamatusse märgitud kokku 805 ja ardenni tõugu 786.

1935. a. oli sugutäkke paaritamiseks 241 eelmise aasta 205 vastu (suurenemine 18%). Sugutäkkude koguarvust oli 115 riigi- ja 126 eratäkku. Sugutäkkude arvus näeme tõugude järgi enamuses tori tõugu. Nende arv tõusis eelmisel aastal 117-lt 140-le s. o. 20%. Tori tõugu täkkudest kuulus riigile 70 ja eraomanikele 70, seega riigi- ja eratäkkude arv oli täiesti võrdne selle tõu juures. Võrreldes

eelmise aastaga suurenes tori tõugu täkkude arv eeskätt eraomanikkude juures. Tori tõugu eratäkkude arv tõusis eelmisel aastal 19 täku ja tori tõugu riigitäkkude arv — 4 täku võrra. Ardenni tõugu täkke oli paaritamiseks 57, kelledest oli 23 riigi- ja 34 eratäkku. Võrreldes eelmise aastaga suurenes ardenni tõugu täkkude arv 14%. Eesti tõugu täkkude arv suurenes 44 eelmise aasta 38 vastu, seega 6 täku võrra. Riigi ja eraomanikkude vahel ositusid eesti tõugu sugutäkkud võrdselt, kummalegi 22.

Vaatamata paaritamiseks kasustatud erasugutäkkude suuremale arvule oli paaritusi riigisugutäkkudega siiski enam. Üldse oli paaritusi sugutäkkudega 9683 eelmise aasta 7030 paarituse vastu, seega suurenes paarituste koguarv 2653 ehk 38% võrra. Paarituste koguarvust langes 5016 juhtu riigi- ja 4067 erasugutäkkude arvele, seega teostasid riigisugutäkkud 58% paarituste koguarvust ja erasugutäkkud 42%. Eelmisel aastal tuli paaritusi täku kohta 34,3 kuna 1935. a. tõusis keskmine paarituste arv 40,2-le, suurenedes seega 17% võrra.

Tõugude järgi oli paaritusi kõige sagedamini tori tõugu täkkudega, kuna viimaseid oli paarituseks kõige rohkem. Tori tõugu täkkudega toimus 1935. a. jooksul kokku 5814 paaritust s. o. 67% paarituste koguarvust. 3625 paaritust sooritasid riigi- ja 2189 erasugutäkkud. Keskmine paarituste arv täku kohta tõusis eelmise aasta 37,4-lt 41,5-le, suurenedes seega 11% võrra. Keskmine paarituste arv täku kohta oli riigitäkkudel tunduvalt suurem kui eratäkkudel. Riigitäkkudel tuli keskmiselt täku kohta 51,8 paaritust eelmise aasta 42,5 paarituse vastu ja eratäkkudel 31,3 paaritust eelmise aasta 30,6 paarituse vastu.

Paarituste koguarvult järgnevad tori tõule ardennid, kuid keskmine paarituste arv täku kohta oli ardennidel suurem kui ühelgi teisel tõul. Viimastega sooritati 1935. a. jooksul 2811 paaritust s. o. 29% paarituste kogu-

arvust. Samuti nagu Tori tõu juures, oli ka paarituste arv ardenni riigitäkkudel suurem kui eratäkkudel. Ardenni tõugu riigitäkkud sooritasid keskmiselt 65,5 paaritust aastas; eelmisel aastal 52,0 paaritust, seega keskmine paarituste arv ühe ardenni tõugu täku kohta suurenes 26%. Ardenni tõugu eratäkkudel oli paaritusi keskmiselt täku kohta 38,3 eelmise aasta 30,5 vastu, seega 26% rohkem kui aasta varem.

Maksimaalne paarituste arv täku kohta oli tori tõul 156 paaritust, ardennidel samuti 156 ja eesti tõul 71. Maksimaalne paarituste arv riigitäkkudel oli 156 ja eratäkkudel 133. Kui võrrelda maksimaalseid paarituste arve eelmise aastaga, on märkimisväärne suur tõus eelmisest aastast möödunudusse. 1934. a. oli maksimaalne paarituste arv tori tõugu eratäkkul 122 ja ardenni tõugu riigitäkkul 108.

Maade järgi oli sugutäkke kõige enam Virumaal ja kõige vähem Petserimaal. Absoluutarvud sugutäkkude arvu kohta maades ei anna aga küllalt tõetruud pilti nende tõelisest tihedusest. Elidades, et märke ja ruunade ning täkkude vahekorrad kõigis maades on enam-vähem ühtlased, võime sugutäkkude ja hobuste koguarvu järgi leida nende suhtelise leviku. Riigikeskmiselt oli iga 886 hobuse kohta möödunud aastal üks sugutäkk. Eri maades oli aga sugutäkkude ja hobuste üldarvu suhe erinev riigikeskmisest. Järjestades maid sugutäkkude sageduse järgi hobuste üldarvust, kujunes seisund järgmiseks: Järvamaal oli iga 606 hobuse kohta üks sugutäkk, Võrumaal 663, Valga- 769, Pärnu- 789, Viru- 826, Saare- 936, Viljandi- 943, Lääne- 1005, Harju- 1061, Tartu- 1190 ja Petserimaal 2113. Sugutäkkude suhtelise tiheduse ja keskmise paarituste arvu vahel ei leia meie siiski sidet. Näiteks Petserimaal, kus sugutäkke oli suhteliselt hobuste koguarvuga kõige vähem, pidanuks olema loomulikult keskmine paarituste arv täku kohta suur. Samuti pidanuks olema Järvamaal, kus sugutäkke oli võrdlemisi palju, keskmine paarituste arv täku kohta väiksem.

Sellest võime järeldada, et sugutäkkude kasutamise intensiivsus ei olenenud nende suhtelisest tihedusest hobuste üldarvuga. Sugutäkkude kasutamine näib olevat levinud

enam neis mais, kus hobusekasvatusel on majanduslikult suurem tähtsus. Näiteks on hobuste mittek ekspordiks tähelepanuväärt Virumaal, seal oli ka täku kohta kõige rohkem paaritusi (1935. a. täku kohta keskmiselt 57,1 paaritust). Samuti väärib tähelepanu remonthobuste mittek kaitsevæele Viljandimaal; keskmine paarituste arv täku kohta oli seal 50,7, seega järgneb Virumaale. Tartumaal tuli keskmiselt täku kohta 43,3 paaritust, Järvamaal 42,8, Valga- 39,6, Petseri- 38,0, Harju- 36,6, Võru- 35,8, Pärnu- 30,8, Lääne- 27,6 ja Saaremaal 26,1.

Suurt tähtsust hobuste tõuparandusel omavad tunnustatud hobuste kasvandused. Suuremaks kasvanduseks on riigi päralt olev tori hobuste kasvandus. Tori kasvanduses oli 1. IV 1936. a. 173 hobust. Sest arvust oli 15 täkku; 7 eesti tõugu, 7 tori tõugu ja üks ardenni tõugu. Märasid oli tori kasvanduses 49, neist 10 eesti tõugu, 26 tori tõugu ja 13 ardenni tõugu. Noorhobuseid oli tori kasvanduses 91, neist 64 täkku ja 27 mära ning tööhobuseid 18. Tori hobusekasvanduses suurenes viimaseil aastail hobuste arv järjekindlalt.

Noorhobuste erinäitusi peeti 1935. a. 59 eelmise aasta 52 vastu. Ühes näituste arvu suurenemisega suurenes ka väljapanekute arv. 1934. a. toodi näitusele 794 noorhobust ja 1935. a. 967 noorhobust, seega suurenes väljapanekute arv 22% võrra, kuna näituste arv suurenes ainult 13% võrra. Auhinnatud noorhobuste arv tõusis eelmise aasta 721-lt 863-le, suurenedes seega 20% võrra. Näitusele väljapandud noorhobuste koguarvust auhinnati 89%. Auhindadeks jagati välja 2484 kr. eelmise aasta 2060 kr. vastu. Auhindadeks jagatud summast saadi E. V. Põllutöoministeeriumilt 1476 kr. ja seltskondlikelt asutisilt 1008 kr. Auhindadeks jagatud summa tõus toimus peamiselt seltskondlike asutiste summade suurenemisest. Aasta varem andis Põllutöoministeerium auhindadeks 1472 kr. ja seltskondlikud asutised 588 kr. Auhinnatud noorhobuseid oli kõige enam Viljandi- ja Virumaal, kus ka väljapanekute arv oli suurim, samuti langesid ka neisse maisse suurimad summad auhindadeks määratud summadest.

Tõugude järgi esines noorhobuste näitustel kõige enam tori tõugu 562 noorhobust, millest auhinnati 507; ardenne oli pandud välja 244 ja auhinnati 208 ning eesti tõugu oli pandud välja 161 noorhobust ja auhinnati 148.

Kokkuvõttes võib tähendada, et möödunud aasta möödus hobuste tõuparanduse alal kõigiti soodsalt ja saavutised on tähelepanuväärt.

TOOSTUS JA KAUBANDUS

EESTI KAUP VÕORRIIGE ASUMAIL.

ESTONIAN MERCHANDISE IN COLONIES OF FOREIGN COUNTRIES.

Dr. A. Rannes.

Võõrriige — Briti, Prantsuse, Hispaania j. t. asumaad on neid maid, milliste osatähtsus meie väliskaubanduses ei ole küll suur, kuid millistega meil traditsiooniliselt on püsinud senini passiivne kaubandusbilanss. Neist asumaist veame sisse rohkesti tekstiiltooraineid (džuut, kanep, vill, puuvill), mitmesuguseid maitseaineid, riisi, koprast, kautšukku, kunstvaidke j. m. Need saadused on valdavas osas tooraineiks meie tööstusele. Eestile on aga võõrriige asumaad turgudeks peamiselt tööstuskapadele.

Eesti väljaveo koostis võõrriige asumaisesse

Composition of Exports to Colonies of Foreign Countries (in 1000 Kr).

	1935	1934	1933	1932	1931	1930	1929
Paber . . .	562	501	209,7	106	117	280	441
Lauad ja plangud . .	108	76	48	56	80	9	64
Kastilauad . .	33	8	3	217	270	111	—
Vineer . . .	—	5	4	—	—	—	—
Haavapakud . .	168	106	35	—	12	—	60
Kompvekid . .	81	57	28	26	23	0,6	—
Sokolaad . . .	24	39	8	5	4	2	—
Sprotid . . .	19	7	2	1	2	—	—
Kilukonservid	2,5	3	0,6	0,3	0,4	—	—
Või	109	59	66	7	0,3	2	8
Junst	27	6	4	0,4	—	—	—
Lihakonservid	22	11	2	—	—	—	—
Tahvelklaas . .	50	110	2	—	—	—	7
Kunstisarv . .	111	54	—	—	—	—	—
Muud kaubad	48,5	62	42,7	10,3	3,3	138,4	46
Kokku:	1859	1104	445	429	463	543	686

Võõrriige asumaade osatähtsus Eesti üldväljaveo väärtusest tõusis juba pidevalt alates 1929. a. (0,5%); 1933. a. oli see 0,9%, 1934. a.

— 1,6% ning 1935. a. — 1,7%, seega võõrriige asumaade keskmine osatähtsus Eesti väljaveokaubanduses võrduks praegu 1,4%-ga. See ei ole kuigi suur arv. Igatahes tuleb aga panna ka tähele, et osa Eesti väljaveost asumaisesse toimub vastavate emamaade — Briti, Prantsuse, Hollandi j. t. — vahetlilisel ning arvestatakse väljaveona Britti, Prantsusse j. m. Sellise kaudse ekspordi arvestamine suurendaks kahtlemata võõrriige osatähtsust.

Võõrriige asumaist, dominioonest, valdusist jne. osutub meile tähtsamaks turuks Briti mandaat-territoorium Palestiina. Majanduskonjunktuuri kujunemine Palestiinas erimes tunduvalt maailmamajanduse konjunktuuri arengust. Alates kriisajast 1926/27. a. võime panna tähele Palestiina majanduses pidevat tõusu. Eriti alates 1932. a. hoognes majanduslik areng Palestiinas; märgatavalt tõusis sisseränd, langes töötaolu ning tekkis ikoguni tööjõupuudus. Suurt tõusu osutab ehitustegevus, peamiselt linnades, nagu Tel-Aviv, Haifa j. m. Elav ehitustegevus kestab ka praegu ning ehitusmaterjalide tarvitus on suur; et kohalik tööstus ei ole veel küllalt suuteline varustama maad kõikide nõuetavate ehitusmaterjalidega, on viimaste sisseveoks Palestiinasse välisriikidel häid võimalusi. Palestiina majanduselu intensiiveerumine, elanikkonna juurdekasv j. m. on suurendanud nõudmist ka igasuguste muude kaupade järele ning et omatööstus on ise alles arenemisel, ollakse veel tunduvalt sõltuvad elatusvahendite, igasuguste tarberistade j. m. sisseveost.

Eesti väljavedu võõrriige asumaisse
(maade järgi, tuh. kr.).

Estonian Exports to Colonies of Foreign Countries
(by Countries in 1000 Kr.)

	1935	1934	1933	1932	1931	1930
Br. Palestiina	381	268	102	19	8	2
Br. India	244	277	101	32	61	261
L.-Aafrika Unioon	183	206	101	219	88	17
Kanada	70	55	6	2	1	0,7
Austraalia	63	32	8	10	14	35
Br.-Tseiloni	39	21	9	3	12	—
Uus-Meremaa	4	2	—	44	225	120
Br.-Malai	45	42	4	8	0,7	37
Muud Briti asumaad	51	22	17	25,8	13,8	16,1
Prantsuse asumaad	143	76	44	54	34	0,2
Hispaania asumaad	43	38	12	3	0,2	29
Hollandi asumaad	79	30	6	5	0,2	25
Filipiinid (U.S.A.)	0,8	29	25	4	4	—
Portugali asumaad	7,2	6	10	0,2	0,6	—
Kokku	1353	1104	445	429	462	543

Meie väljavedu Palestiinasse on koostiselt õige mitmekesine: aed- ja juurvili (kartul, kurgid), karjasaadused (peamiselt või, munad, juust), mitmesugused muud toit- ja maitseained (konservid, šokolaad, kompvekid), paberitööstussaadused (trükipaber), tahvelklaas, puutööstussaadused (vineer, tiseritöö) määrdeõlid j. p. m. Viimasel aastal on leidnud turgu Palestiinas ka meie õskklaasitööstus.

Meie kaubavahetus Palestiinaga on püsinud juba mitu aastat pidevalt aktiivsena ning seda õige suurel määral.

Briti-India on teine tähtsam välis- ja võõrriikide asumaade hulgas, esijoones meie paberi- ja metsatööstussaadusele. Võrdlemisi hästi on Br-India turg töötatud sisse meie paberiga, peamiselt trükipaberiga.

Metsatööstussaaduste alal evivad tähelepanu haavapakud, milliste eksport Br-Indiasse viimasel aastal on tõusnud märgatavalt. Peale Saksa on Br-India tähtsaim välis- ja võõrriikide turg meie haavapakudele.

Ka meie toit- ja maitseainete tööstus on leidmas viimasel ajal Br-Indias turgu oma saadusele, nagu kompvekid, šokolaad, kartulijahu. Mainimisväärt on ka hilisemal ajal toimunud meie alumiiniumkauba väljavedu Br-Indiasse.

Et Br-Indias on märgata tugevat industrialiseerumist, on arvata, et edaspidi

tööstussaaduste väljavedu sinna muutub senisest raskemaks. Meie kaubavahetus Br-Indiaga on pidevalt passiivne. Indiast sisseveetavaid tooraineid — džuut, kaneel, puuvill — ning toit- ja maitseaineid (riis) ei ole meie suutnud kaugeltki tasakaalustada tööstussaaduste väljaveoga sinna.

Tähtsusest kolmandal kohal on L.-Aafrika-Ühendriigid. Eesti ekspordib sinna esijoones metsamaterjali (lauad, plangud, kastilauad), paberit, šokolaadi, kompvekke j. m. Metsamaterjali väljavedu Lõuna-Aafrikasse toimus juba aastat kümme tagasi ning on arenenud korrapäraselt tänini. Peamise tähtsusega on siin lauad ja plangud, ent ka kastilaudade osatähtsus oli mõnel aastal (eriti 1932. a.) eriti suur. Viimasel ajal on hakanud arenema vineeri väljavedu L.-Aafrikasse, ent see on senini siiski tagasihoidlik.

Nagu teised võõrriikide asumaad ja dominiionid, on ka L.-Aafrika meie trükipaberi (ka pakkimispaberi) pidev tarbija. Head minemit L.-Aafrikas osutuvad ka meie sprotid ja lihakonservid. Sprotide eksport hakkas edenema 1933. a. ning 1935. a. veeti välja sprotide üldeksportidist 46% L.-Aafrika Ühendriigesse, kes muutus tähtsaimaks välis- ja võõrriikide turgu laiendada veelgi.

Juba aastaid on suurenenud pidevalt meie kompvekkide ja šokolaadi väljavedu L.-Aafrikasse. Neile kaupadele lisandusid 1934. a. ka küpsised. Nagu näha, võime maiustiste alal L.-Aafrika turgu laiendada veelgi.

L.-Aafrika Ühendriikide majandus elustus tunduvalt peale loobumist kullastandardist. Majanduse elustumine mõjus ostujõu suurenemisele ning seepärast muutus L.-Aafrika Ühendriikide turg avaramaks välismaisile kaupadele. Konjunktuur edeneb soodsalt ka praegu, ent väljaveateid L.-Aafrikas on muidugi vaid tööstussaaduste turustamisel, kuna see domineerib esijoones põllumajandusriigiks.

Mainimisväärt välis- ja võõrriikide turgudeks — seda

küll viimasel paaril aastal — on Kanada ja Austraalia.

Kanadas on arenanud põllumajandus ja tööstus, ning meie väljaveokaubad on peagu kõik ka Kanada eksportkaubad. Erandeid leidub, ning Kanada on võrdlemisi heaks turuks meie kunstsarvele, šokolaadile ning kompvekkidele. Üldiselt on Kanada sisseveepoliitikas märgata siiski püüdu reserveerida siseturgu võimalikult täielikult omatööstusele.

Väärtuselt peagu võrdne Kanadaga on meie väljaveodu Austraaliasse. Väljaveo koostises on aga erinevusi. Nii, näit. on Austraalia välisuruks ka meie trükipaberile, millise eksport osutab viimaste aastate jooksul tõusu. Austraaliasse on hakatud turustama kilusid, sprotte ning muid kalakonserve, samuti kunstsarve.

Br.-Malai on heaks turuks meie trükipaberile. Viimase eksport Malaisse on pidev ning viimasel kahel aastal püsis 140 tn piires. Malaisse on katsetatud turustada ka šokolaadi ning kompvekke, milliseist võib nähtavasti esimese eksport kujuneda kaunis rahuldavaks. Malai on üldiselt Briti tugeva surve all; talle tehakse emamaa poolt ülesandeks mitmete kaupade suhtes seada sisse kontingendid. Malai veab sisse peamiselt elusloomi (sigu, veiseid), alkoholi, tsementi, klaasi, paberit j. m. Kaubavahetus Malaiga on olnud rahuldav, kord meile aktiivne, kord passiivne. Malaist veame sisse peamiselt kautšukki, millist impordi peaksime suutma tasakaalustada ning saavutama kindlasti väljaveo ülekaalu trükipaperi, šokolaadi ja kompvekkide turustamisega nimetatud Briti asumaal.

Väljaveodu Tseilonisse koosneb vaid trükipaberist. Varem eksportisime sinna ka rotatsioonipaberit. Trükipaperi väljaveodu Tseiloni osutab pidevat tõusu, ent selle ekspordiga me üksi ei suudaks tasakaalustada sissevedu Tseilonist (kopra, tee, kautšuk). Kaubavahetus selle asumaaga on alatiselt passiivne: viimasel kahel aastal, näit., eksportisime sinna keskmiselt 29 tuh. kr. eest kaupu aastas, importisime aga samal ajal 143 tuh. kr. väärtuses. Teisi väljaveovõimalusi Tseilonisse näib olevat aga raske luua, kuna Tseilon impordib rohkesti meid kaupu, milliseid

meie ei ekspordi, näit. riisi, kivisütt, toorõli, suhkrut, masinaid j. m. Puuvillasaaduste sissevedu Tseilonisse on endale kindlustanud Briti ning Jaapan. Jääb vast võimalus katsetada meie toit- ja maitseainete turustamisega Tseilonis, nagu näit. šokolaad, kompvekid, kalakonservid.

Br. Ida-Aafrika on välisuruks peamiselt meie trükipaberile, olles turustanud varem ka teisi paberliike. Viimaseil aastail on katsetatud ka šokolaadi ekspordiga. Br. Ida-Aafrika on tüübiliseks turuks odavaile kaupadele, mistõttu ta on soodsa objektiks Jaapani väljaveepoliitikale. Briti püüab omakorda lähendada seda asumaad emamaale, luues paremaid transportühendusi, saavutades endale Ottawa konverentsil rea soodustusi jne.

Tähtsamad sisseveokaubad on puuvilla- ja kunstiidriie (peavarustajad Briti ja Jaapan), klaas ja portselaankaup, paber, keemiatööstussaadused, masinad, raud ja metallkaup. Neist kaupadest peale paberi võiksime meie vast varustada Br. Ida-Aafrikat, näit. klaaskaubaga.

Us-Meremaa oli 1930—32. a. meie tähtsamaid välisuruge kastilaudadele. Nüüd on see elimineerunud täiesti ning meie kastilautööstus on muutunud sõltuvaks vaid peamiselt ainsast turust Britis. Hilisemal ajal on katsetatud trükipaperi turustamisega Us-Meremaal, ent seda senini siiski õige väikesel määral.

Väljaveodu Briti impeeriumi kuuluvaisse asumaisse ning dominioonesse moodustab keskmiselt 85% üldväljaveo väärtusest võerriikide asumaisse. Ülejäänud 15% moodustab eksport Prantsuse, Hollandi, Hispaania j. t. asumaisse.

Prantsuse asumaist on tähtsamaks välisuruks Pr.-Maroko, kuhu veame välja esijoones karjasaadusi, nagu võid, juustu, suitsutatud ja värsket sea-liha, lihakonserve j. m. Trükipaber ja maiustised (šokolaad, kompvekid) on teisejärgu tähtsusega väljaveokaup Pr.-Marokosse.

Üldiselt majandusolukord Pr.-Marokos ei ole halb, ent nagu Prantsuse, nii ka ta asuma ei ole leidnud veel tervendavat väljapääsu

kriisist. Marokko rahustamine on lõpetatud, kuid ühenduses sellega võivad edaspidi lõppeda ka head väljavaated põllumajandussaaduste turustamiseks Pr.-Marokos. Välismaiste kaupade alatise ostjaskonna moodustavad peamiselt sisserännanud kolonistid, kellele majandus-seisukord on viimaseil aastail halvenenud tunduvalt ning seepärast nende ostujõud on langemas. Maa päriselanikud on üsna vähenõudlikud ning toodavad vaid endale, tarvita-des vähe välismaisi kaupu.

Pr.-Süüria on ka heaks turuks meie karjasaadusile ning samuti trüki- ja pakkimispaberile. Ka tahvelklaasi on hakatud sinna eksportima. Süüria majandus on tõusujärgus; sellele on mõju- nud kaasa Palestiina majanduselu tõus, kuna Süüria kartis jääda maha oma võistlejast. Ni- melt on Palestiina ja Süüria mõlemad tran- siitmaad, ühendades merkallast tagamaa- dega, nagu Irak, Iraan, Transkaukaasia j. m. Kes seda transiitlähikäimist nii reisijate kui ka kaupade suhtes suudab kindlustada en- dale, on võitnud ühtlasi pideva ning tähele- panuväärt tuluallika. Selleks on vaja aga luua maal endas paremaid võimalusi transiit- dile, ning see on üks neid tähtsamaid tegu- reid, mis aitab suuresti kaasa majanduse elus- tumisele Süürias.

Et Pr.-Süüria on tööstuslikult veel vähe arenenud, siis põhjustab see tööstussaa- duste suurt sissevedu. Puuvilla- kui ka kunstiidriie, masinad, aparaadid, metall- kaup, õlid, määrdeid, ehitusmaterjalid, toit- ja maitseained, transportabinõud on tähtsa- maid sisseveokaupu. Tõsi küll, peavarustajaks sel alal on Prantsuse, ent väljavaateid peaks olema ka meil.

Teisis Prantsuse asumais, nagu Tuneesia, Indo-Hiina, Alžeeria j. m., on meie ekspordi- võimalused tunduvalt kitsamad. Väikesel määral oleme suutnud seal turustada mõnin- gaid karjasaadusi, maiustisi, paberit ning tahvelklaasi.

Hollandi Ida-India esineb meie paberitööstuse välituruna. Sinna tu- rustame esijoonel trüki- ja pakkimis- paberit. Väiksemal määral on veetud välja Eestist sinna ka kompvekke ja šoko- laadi. Päriselanikud on siin vaesed ning nende seas võivad leida minekut vaid äär- miselt odavad kaubad.

Hispaania asumais (Kanaaria saared) oli meil senini turustamisvõimalusi peamiselt paberitööstusel (trüki- ja pakkimispaber). Viimasel ajal on tehtud katseid kalakonser- vide, kompvekkide ja šokolaadi turustamise- ga Kanaaria saartel. Õeldu kehtib ka Por- tugali asumaaade kohta Ida- ja Lääne- Aafrikas.

Lõpuks olgu märgitud ka Filipiinid (kuulusid senini USA valdusse), millised on meie trükipaberi välituruks. Eriti 1933/34. a. oli trükipaberi väljavedu sinna tähelepanu- väärt, 1935. a. aga märkame suurt tagasimi- nekut, nimelt 29 300 kr-lt eelmisel aastal 845 kr-le 1935. a. See langus on tingitud majandus- surutise laienemisest Filipiinides viimasel aastal, peale seda, kui USA tunnustas Filipiinid ajutiselt iseseisvaks. USA on Filipiinide täht- saim välisurg; nüüd, Filipiinide ajutisest ise- seisvusest alates, on USA tollimüürid sihitud ka oma endise asumaa ekspordi vastu, mis põhjustab Filipiinide majanduselus rasket kat- seaega. Filipiinide rahvastiku peatööharuks on põllundus, tööstus on arenenud alles üsna vähe, seepärast veavad Filipiinid sisse esijoo- nes tööstussaadusi, nagu tekstiil-, me- tall- ja kummikaupu, masinaid, instrumente, määrdeid, õlisid, paberit j. m.

Võõrriige asumaaade osatähtsus on meie üldväljaveos küll väike, ent meile on tähtis ka iga väiksem välisurg. Pealegi on siin tegemist enamasti selliste maadega, millised on tunduvalt arenemis- ning turumahu suhtes laienemisvõimelisemad kui vanad tööstusrii- gid. Seepärast oleks soovitav pöörata veelgi enam tähelepanu neile turgudele ning aren- dada ja kindlustada seal ekspordivõimalusi.

MOOTORSÕIDUKITE LIIKLEMINE ÜLE PIIRI 1935. A.

MOTOR VEHICLES HAVING CROSSED ESTONIAN BORDER IN 1935.

1935. a. sõitis Eestisse ajutiseks siinviibimiseks 298 mootorsõidukit, veetes Eestis 4196 päeva, mis annab keskmiselt mootorsõiduki kohta 13 päeva. Võrreldes eelmiste aastatega oli ka 1935. a. Eestit külastajaid mootorsõidukeid rohkem:

1935	904	mootorsõidukit	viibis	Eestis	4196	päeva
1934	286	"	"	"	3515	"
1933	217	"	"	"	959	"
1932	162	"	"	"	1754	"
1931	180	"	"	"	2049	"

Viimasel aastal ei kasvanud meid külastanud mootorsõidukite arv enam nii jõudsasti nagu varem aastail. 1935. a. ajutiselt sissesõitnud mootorsõidukeist jäi 3 alatisele Eestisse ja neilt tasuti tollimaksu. Enamus 1935. a. sissesõitnud mootorsõidukeist olid sõiduautod ja nimelt ositus mootorsõidukite arv liikides järgnevalt: 260 sõiduautot, 27 mootorratast, 8 autobust ja 9 veoautot.

Mootorsõidukeid tuli melle peamiselt juunis, juulis ja augustis:

	Sõiduautosid	Mootorrattaid	Autobusi	Veoautosid
Aasta algusest kuni juuni kuuni tuli	36	3	1	1
juuni, juuli, augusti kuul	184	17	6	7
septembrist — detsembrini	40	7	1	1

Enamus mootorsõidukeist viibis Eestis ainult 1—5 päeva, ainult üksikud (10 sõiduautot, 2 mootorratast ja 2 veoautot) viibisid Eestis kauemat aega, mille arvel ka kasvas keskmine viibimise aeg. Mootorsõidukite Eestis viibimise aeg sõidukiliikide järgi on:

	Arv	Viibimise aeg
Sõiduautod	260	3 039
Mootorrattad	27	558
Autobused	8	24
Veoautod	9	580

Mootorsõiduki omaniku päritolu järgi olid meile sõitnud mootorsõidukid pärit 21 riigist, millest on näidatud siin osa (vt. tabel teisel veerul).

Nii olid meie sagedamad külastajad mootorsõidukeil läti kodanikud: ligi pool sissesõitnud mootorsõidukeist kuulus viimaseile.

Ka varem ajal tuli Lätist meile kõige enam mootorsõidukeid. Teisel kohal meile sissesõitnud mootorsõidukite arvult on Soome, kust tuli 37 mootorsõidukit. Saksast tuli 33 mootorsõidukit, ülejäänud riikidest tuli märksa vähem. Läti päritoluga mootorsõidukid viibisid Eestis teist kauem, keskmine Eestis viibimise aeg oli neil 18 päeva, mis on suurem üldisest keskmisest 5 päeva võrra.

Omaniku päritolu	Mootorsõidukite arv	Viibimispäevade arv
Läti	144	2 564
Soome	37	280
Saksa	33	546
Inglise	15	217
Rootsi	11	87
Prantsuse	9	25
Austria	8	13
U. S. A.	6	33
Poola	6	20
Šveits	6	70
Leedu	5	48
Muud	24	298
	Üldse 304	4 196

Meid külastanud välismaised mootorsõidukid sõitsid sisse ja välja peamiselt Eesti-Läti vaheliste piiripunktide kaudu, sagedamini läbides Laatre piiripunkti.

Eestis registreeritud mootorsõidukeid käis 1935. a. välismaal arvult 104, viibides seal 3245 päeva. Varem aastal käis mootorsõidukeid välismaal:

	Arv	Viibinud päevad
1935	104	3 245
1934	106	5 762
1933	79	528
1932	67	1 064
1931	57	884

Arvudest nähtub, et viimasel aastal vähenes sõit mootorsõidukeil välismaale ja seda eriti välismaal viibimise aja suhtes. Sõidukiliikide järgi käis välismaal 90 sõiduautot, 10 mootorratast ja 4 autobust.

Mootorsõidukid viibisid välismaal keskmiselt 32 päeva, seega märksa kauem kui välismaa omad meil. Peamiseks väljasõiduajaks olid juuni, juuli ja august. Sõideti välja enamjaolt Eesti-Läti piiripunktide kaudu ja sõideti sealt ka tagasi, viibides ringreisul mitmes riigis.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

● Läti kod. J. Zuravins pöördus majandusministri poole teatega, et tema kavatses avada Tallinnas nahkvööde, -mansettide, -kraede, -rihmade jne. töökoja, milliste valmistamiseks veel Eestis ei ole vastavat ettevõtet, kuid vajalikku toormaterjali külluses. Tarvilise masina sisseveoks andis Majandusministeerium loa.

● Põllutööministeerium tellis briti firmalt „Ransomes”, Sims ja Jefferies, Ltd.“ 12 traktoratrat, 8 traktor-randaali ja 1 kahehobuseadra riiklikude ja eramasinriistade jaamade varustamiseks, et arendada uudismaade ülesharrimist. Nimetatud firma tooted on osutunud kohasemaiks meie oludele.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

● M. Jegorovile, Tallinnas, Volta 3 asuvas siidikudumistöökojas töö algamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 20 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 12 h. j. Kootakse igasugust siidriiet rõivaiks, voodriks jne.

● V. Tambergile, Tallinnas, Pallasti 28 asetseva lubjapõletamisahju kasutamiselevõtmiseks. Ettevõtte annab tööd 9 töölisle. Põletatakse ehituslupja.

● A/s. J. Maim, Tartus, Vaksali ja Saue t. nurgal asuvas keemiatööstuses töö algamiseks. Ettevõttes leiab tööd 50 töölisi. Valmistatakse vankrimääret, tavotti, pesusoodat, -pulbrit, saapamääret, apretuuri, tõrvikuid, liimi, kondijahu jm. keemiatoteid.

RAHANDUS

RIIGITULUDE LAEKUMINE APRILLIS 1936.

STATE REVENUE IN APRIL, 1936.

Majandusministeeriumi Rahandusosakonnas käesoleva aasta aprilli kohta valminud kokkuvõttest selgub, et riigi regulaarsete tulude laekumises jäi ka 1936/37. eelarveaastal plüsim kindel tendents ning kõrgem laekumise tase võrreldes eelmise aasta sama ajaga. Nii laekus käesoleva aasta aprillis tulusid riigile 8313 tuh. kr. eelmise aasta sama kuu 7495 tuh. kr. vastu, enamlaekumine 818 tuh. kr. ehk 10,9%. Seejuures võib märkida saadud andmete kohaselt, et eelmise aasta aprillist pa-

remat laekumist näitasid kõik tähtsamad tuluallikad, nagu tollid, aktsiisid, piiritusmonopol, metsad, raudteed ning post, telegraaf ja telefon.

Muude tulude hulgas esinevad erakordse laekumisena k. a. aprillis dividend Eesti Pangalt 1935. a. eest 267 tuh. kr. eelmise aasta sama suure summa vastu ja puhaskasu Riigi Metsatööstuselt 1934/35. tegevusaasta eest 850 tuh. kr. eelmise aasta 1674 tuh. kr. vastu.

LAEVANDUS

RAADIOKÖNELUSED LAEVADEGA.

COMMUNICATION RATES BY WIRELESS WITH SHIPS.

Raadiasjanduse korraldamisega oldakse meil miikaugel, et igast telefonikõnekohast Eestis on võimalik kõnelda niihästi Tallinn-Kopli rannajaama tegevuspiirkonnas kui ka välismaade teatud rannajaamade piirkonda-

des viibivate eesti ja välismaiste laevadega, mis on varustatud raadiotelefonijaamaga. Samuti võidakse neilt laevadelt nõuda raadiokõnelusi eesti telefoniabonentidega. On võimalik kõnelda ka Tallinn-Kopli rannajaama

piirkonnas viibivalt laevalt mõne välismaise rannajaama tegevuspiirkonnas viibivale laevale.

Kõneluse puhul eesti telefoniabonendi ja Tallinn-Kopli rannajaama piirkonnas viibiva eesti laeva vahel võetakse maksu:

1. telefonivõrgu kasuks — 3 senti, kui abonent asub Tallinna piirkonnas, ja tavalist kaugkõnemasu, kui abonent asub väljaspool Tallinna piirkonda;
2. rannajaama kasuks — 1 kr. 50 s. esimese kolme minuti eest ja 50 s. iga järgneva minuti eest;
3. laevajaama kasuks — 75 s. esimese kolme minuti eest ja 25 s. iga järgmise minuti eest.

Seega, näit., maksub Pärnust Kopli rannajaama kaudu eesti laevaga peetud 3-minutilise raadiokõnelus 2 kr. 65 s., Tallinnast peetud 3-min. kõnelus — 2 kr. 28 s., jne.

Raadiokõneluste kohta Eesti veles viibivate välismaa laevadega või välisvetes viibivate eesti või välismaa laevadega, on taksid väga mitmesugused, olenedes laeva rahvusest ja laeva asukohast. Nii, näit., kõigub 3-minutilise kõneluse maks saksa laevadega läbikäimisei 6 kr. 22 s. ja 114 kr. vahel, selle järgi, kas laev viibib Kopli rannajaama piirkonnas või Atlandi Ookeanis 18 kraadist läänepool.

Raadiokõneluste kohta annavad abonentidele informatsiooni Tallinna, Tartu ja Narva telefonikeskjaam; abonendi kohaliku keskjaama kaudu. Samuti annab asjastuvitatule teateid ka postivalitsus tel. 302-75, kella 8.00—15.00.

VALUUTAHINNAD. EXCHANGE RATES.

	Tallinna börs				Londoni börs	
	100 \$, 100 £ jne. eest Eesti krooni				1 £ eest \$, Saksa mk. jne.	
	4. V. 1936		28. IV. 1936		4. V 1936	28. IV 1936
	Ost	Müük	Ost	Müük		
\$ (dollar)	366	374	366	374	4,0412	4,9881
£ (Inglise n.)	1811	1885	1811	1885		
Saksa riigimark	135,00	138,50	135,00	138,50	12,31	12,285
Soomo mark	7,98	8,10	7,98	8,10	227,00 ¹⁾	227,96
Prantsuse fr.	24,10	24,40	24,15	24,45	75,21	74,98
Belgia belga	61,95	62,95	62,00	63,00	29,25	29,22
Helveetsia fr.	119,15	120,65	119,45	120,95	15,23	15,157
Itaalia liir	—	29,50	—	29,50	62,78	62,68
Eesti kroon	—	—	—	—	18,25 ¹⁾	18,25
Rootsi kroon	93,40	94,00	93,40	94,00	19,395	19,395
Taani kroon	80,85	82,05	80,85	82,05	22,40	22,40
Norra kroon	90,95	92,15	90,95	92,15	19,902	19,902
Tšehhoslov. kr.	15,10	15,40	15,1	15,40	119,50 ¹⁾	119,50
Hollandi kulden	248,40	251,40	248,60	251,00	7,295	7,28
Läti lant	—	118,30	—	118,30	15,00 ¹⁾	15,12
Červ. rubla	—	—	—	—	24,99 ¹⁾	24,99
Austria šilling	68,85	70,25	68,85	70,25	26,37 ¹⁾	26,37
Ungari pengö	—	—	—	—	28,00 ¹⁾	28,00
Poola zlott	68,95	69,95	68,80	69,80	26,25 ¹⁾	26,31
Leedu liit	60,80	62,40	60,90	62,40	29,25 ¹⁾	29,25
Danzigi kulden	68,95	69,95	68,80	69,80	—	—
Hispaan. posëta	49,00	50,90	49,00	50,80	36,25	36,18

4. V. 1936

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Möödunud nädalal püsisid võihinnad Inglises eelmise nädala tasemel. Nii noteeriti eesti võihinnaks Manchesteris 89—91 š cwt, mis on võrdne eelmise nädala noteeringuga. Saksast saadav hind aga nõrgenes 5 senti võrra kg-lt. Praeguste välisturul maksuvate hindade järgi sai keskmiselt Inglisest 116 snt ja Saksast 126 snt kg fob Tallinn. Vastavalt hindadele ja väljaveetud võikoguste vahekorra kujunemisele üksikute turgude järgi noteeriti meie eksportvõihinnaks 114 snt kg möödunud nädala 118 snt vastu. Tendents vaikne.

Või sissevedu Inglisse oli käesoleva aasta märtsis 16% võrra väiksem kui möödunud aastal samal kuul. Seejuures vähenes või sissevedu impeeriumimaist 24% võrra, s. o. Austraaliast 43% ja Uus-Meremaalt 3% võrra. Euroopa karjamajanduslikest maist vähenes või sissevedu Taanist 12%, Rootsist 30% ja Soomest 12% võrra, kuid suurenes Hollandist 61% võrra, võrreldes möödunud aastal sisseveetud kogusega. Käesoleva aasta esimesel veerandil veeti Inglisse võid 4% võrra vähem kui möödunud aastal samal ajal. Või sissevedu impeeriumimaist vähe-

(Järg lhk. 353.)

TAHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 3.	27/IV	20/IV	%	Märts		English Nomenclature see No. 3.	27/IV	20/IV	%	Märts	
	3/V	26/IV		1936	1935		1936	1935			
	1936	1936		+	-		+	-			
SUURMÜÜGIHINNAD Tallinnas (börsikom. noteerin-gute järgi (kr. kv))						PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
Teravili, jahu ja kartul						Rukis — (kr. kv.)					
1. Rukis	12,25	12,25	0	12,25	11,75	80	85	-5,9	75	64	
2. Nisn	20,00	20,00	0	20,50	14,17	100	100	0	90	78	
3. Oder, õils	15,50	15,50	0	16,50	—	55	50	+10,0	55	50	
4. „ sõõda	15,00	15,00	0	15,00	8,75	65	65	0	68	80	
5. Kaer	11,75	11,75	0	11,50	7,50	45	45	0	45	50	
6. Rukkijahu	14,60	14,60	0	14,60	14,12	18	22	-41,0	22	27	
7. Nukkiptüü	20,90	20,90	0	20,90	21,50	25	—	—	33	25	
8. Nisupüü (kõrgem sort)	43,50	43,50	0	43,50	33,00	7,3	7,6	-3,9	7,5	4,7	
9. Karulid, eksport	—	—	—	—	—	6,1	6,1	0	6,1	3,8	
10. „ piirituse	—	—	—	2,37	2,00	845	845	0	810	492	
11. „ vabriku	2,20	2,30	-4,3	2,00	1,75	600	600	0	600	352	
Piimasaadused ja kunstvõi						Mais — (kr. kv.)					
12. Juust šveitsi (kg)	1,25	1,25	0	1,30	1,25	82. Hamburg (La Plata)	5,20	8,08	+1,5	8,07	7,87
13. Margariin	0,75	0,75	0	0,75	0,65	83. Chicago	7,35	7,68	-4,3	7,94	8,61
Koloniaalkaubad						84. Winnipeg					
14. Suhkur	43,18	43,18	0	42,46	42,53	Nisu — (kr. kv.)					
15. Sool, Vene	2,50	2,50	0	2,50	2,50	85. Hamburg (Manitoba I)	13,44	13,67	-1,7	13,54	13,33
16. „ Saksa	2,50	2,50	0	2,50	2,50	86. Liverpool	12,05	12,35	-2,4	11,95	9,98
17. „ Inglise	—	—	—	2,50	2,50	87. Chicago	13,20	13,52	-2,4	13,20	13,06
18. Riis, Burma II	45,00	45,00	0	45,00	45,00	88. Winnipeg	10,36	11,04	-3,4	11,20	11,84
19. Tee, Or. Pek., Tsilon (kg)	5,75	5,75	0	5,75	5,75	Mais — (kr. kv.)					
20. Kohv, Rio, Santos jne.	4,68	4,68	0	4,68	4,75	89. Chicago	9,04	9,20	-1,7	8,61	11,80
21. Heering, S. Matties (tünn)	38,50	38,50	0	38,50	35,00	Piima lahtiselt Tallinn (snt. lt)					
22. „ Mattis	42,50	42,50	0	42,50	39,50	90. I v. piimakauplustele	10	10	0	11	—
Ehitusmaterjalid						91. I v. piimatööstustele					
23. Talliskivid (1000 tk.)	48,00	48,00	0	40,00	31,00	92. II v. piimakauplustele	9	9	0	10	—
24. Tsement (tünn)	6,45	6,45	0	6,43	6,63	93. II v. piimatööstustele	8	8	0	9,5	—
25. Lubi	3,00	3,00	0	2,25	—	Või. (snt. kg)					
26. Tsinkvalge (kg)	0,43	0,43	0	0,45	0,43	94. Tallinn	114	118	-3,4	135	109
27. Ooker	0,21	0,21	0	0,21	0,22	95. Kindlustatud hind	160	160	0	160	145
28. Värvits	72,50	73,00	-0,7	72,00	66,50	Londonis.					
Metallid						96. Taani					
29. Raud, sordi	14,00	14,00	0	14,00	14,00	97. Eesti	179	184	-2,7	217	186
30. Teras, vedru	24,00	24,00	0	24,00	25,00	98. Läti	—	—	—	—	—
31. Inglise	460,00	460,00	0	465,00	486,00	99. Leedu	—	—	—	—	—
32. Sealina	41,00	40,00	+2,5	40,00	29,00	100. U-Meremaa	157	157	0	162	138
33. Vaskplekk, punane	157,50	157,50	0	157,50	163,00	Manchesteris.					
34. „ valge	140,00	140,00	0	140,00	135,00	101. Taani	181	188	-3,7	221	187
35. Tsinkplekk	68,00	69,00	-1,4	69,00	67,50	102. Eesti	160	160	0	177	149
Kiie ja nahk						103. Läti					
36. Pauvillaneriie, bjaa (mtr)	0,56	0,56	0	0,56	0,56	104. Soome	172	172	0	192	166
37. „ mitkjal	0,42	0,42	0	0,42	0,42	105. Rootsi	172	173	-0,8	194	168
38. Tallanahk, Eesti nah. (kg)	2,45	2,45	0	2,45	2,10	Barliinis.					
39. „ Am. nah. I s. „	2,50	2,50	0	2,50	2,38	106. Saksa margivõi	356	356	0	356	373
Kütteained, õlid jne.						107. Peen meirivõi					
40. Kivistisi, auru, Newcastle	2,60	2,60	0	2,62	2,55	108. Meirivõi	387	387	0	337	353
41. „ sapa	2,75	2,85	-3,5	2,75	2,75	109. Kopenhaagenis. — Taani	133	137	-2,9	173	139
42. Põlevkivi, I-a s.	0,80	0,80	0	0,80	0,85	Peekon. (snt. kg)					
43. Turvas	0,83	0,83	0	0,83	0,83	110. Tallinn 60 — 72 kg. I s.	67 ²⁾	68 ²⁾	-1,5	63	53
44. Põlevkiviõli	4,60	4,60	0	4,60	5,25	111. „ { 55-59,5 „ „ }	62 ²⁾	63 ²⁾	-1,6	58	48
45. Nafta, Ameerika ja Poola	10,25	10,25	0	10,25	10,00	112. „ { 72,5-75,0 „ „ }	58 ²⁾	59 ²⁾	-1,7	54	44
46. Petrooleum, Vene ja Am.	12,00	12,00	0	11,25	10,75	Londonis (kõrgem not.)					
47. Bens. Riigi Põlevkivit. (lt)	0,28	0,28	0	0,28	0,27	113. Taani	164	164	0	169	150
48. „ Kiviõli „Estolin“	0,29 ²⁾	0,29 ²⁾	0	0,29 ²⁾	0,47 ⁵⁾	114. Eesti	148	143	+3,5	152	140
VAIKEMÜÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)						115. Läti					
49. Rukkijahu	14,5	14,8	-2,0	14,6	13,9	116. Leedu	143	143	0	152	138
50. Sepikijahu	30,0	30,0	0	30,7	18,4	117. Rootsi	165	150	+3,3	161	148
51. Mann	48	48	0	49	38	118. Iiri	198	188	0	174	166
52. Kartulijahu	28	28	0	28	25	119. Poola	148	143	+3,5	152	135
53. Kartulid	4,5	4,5	0	4,5	3,4	Lina — Võru-Petseri.					
54. Suhkur	44	44	0	44	43	120. Ristna (R)	—	94	—	105	136
55. Sool	5	5	0	5	5	121. Hoffsdreiband (HD)	—	85	—	90	123
56. Piim, II valik	10	10	0	11	10	122. Dreiband (D)	—	76	—	87	119
57. Lauavõi	175	180	-2,8	176	160	123. Ordin-dreiband (OD)	—	65	—	75	106
58. Kõõgvõi	160	16	0	163	140	124. L. ordin-dreib. (LOD)	—	54	—	65	95
59. Koor, röösk (liiter)	108	108	0	108	100	125. Takuprakk (H)	—	42	—	53	33
60. „ hapu	100	100	0	100	90	Mujal Eestis.					
61. Kanamunad (paar)	7	8	-12,5	12	9	126. Ristna (R)	—	93	—	104	133
62. Sealiha, keedulha	65	63	0	61	48	127. Hoffsdreiband (HD)	—	84	—	95	124
63. „ praeliha	70	70	0	68	53	128. Dreiband (D)	—	75	—	86	115
64. Loomaliha, supliha	30	35	-14,3	39	33	129. Ordin-dreiband (OD)	—	64	—	75	104
65. „ praeliha	60	63	-4,8	60	63	130. L. ordin-dreib. (LOD)	—	58	—	64	93
66. Vasikaliha, esim. veer.	35	32	+9,4	42	26	131. Takuprakk (H)	—	41	—	52	31
67. „ tag.	45	40	+12,5	51	34						
68. Lambaliha, esim. veer.	60	60	0	61	44						
69. „ tag.	65	65	0	66	49						

1) fr. Rakvere; 2) 4/V — 10/V; 3) 27/IV — 3/V; 4) tilhes teedemaksuga; 5) liiter.

nes 12% võrra, kusjuures või osatähtsus sisseveetud koguses langes 66%-le möödunud aasta 72% vastu. Seevastu või sissevedu Taanist suurenes vähe, kuna Holland ja Läti, samuti ka Poola suurendasid sissevedu õige tunduvalt.

Või sisseveo suurenemine Hollandist Inglisse on põhjustatud peamiselt piimasaaduste tootmise vahekorra muutumisest. Vaatamata sellele, et Hollandis vähenes märtsis piimatoodang 5% võrra, veeti võid välja märtsis 76 083 cwt eelmise aasta 63 346 cwt vastu ja käesoleval aastal esimesel veerandil 219 420 cwt 1. a. sama aja 148 799 cwt vastu. Seevastu aga juustu ekspordikogus näitas vähenemist. Seega võitoodangu ja väljaveo tõus põhineb peamiselt juustutoodangu vähenemise arvel.

Siseturul maksus või väikemüügil möödunud nädalal snt kg:

Tallinnas	—	lauavõi 175—180 snt, kõõgivõi 145—165 snt
Tartus	.. . . .	.. . . . 170—185 .. . . . 150—165 .. . . .
Valgas	.. . . .	.. . . . 170—180 .. . . . 135—170 .. . . .
Rakveres	.. . . .	.. . . . 180 .. . . . 125—140 .. . . .

Meie ekspordivõihinna noteering oli aprillis keskmiselt 118 snt kg möödunud aasta sama kuu 100 sendi vastu, olles seega kõrgem 18% võrra. Samuti olid siseturu võihinnad aprillis keskmiselt 25 snt võrra kõrgemad kui möödunud aasta aprillis.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul seisund pisut paranes. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering tõusis 3 š võrra 83 š-le tsentner. Võrreldes läinud aastaga samal ajal on praegune hind veel madalam 3 š võrra. Kui hindade suund kujuneb sarnlevalt 1934. ja 1935. a-le, peaks peekonihinnad mai jooksul paranema tunduvalt.

Vaatamata sellele, et peekonihind Londonis kõvenes, tuli vähendada peekonsigade noteeringut 1 sendi võrra kg-lt. Käesoleval nädalal maksavad eksporditapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort	
60—72	 67	62	56	Sise-	
55—55,5	 62	58	52	turu-	
72,5—75	 62	58	52	hinnad	
73,5—80	 58	54	51		

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1936. a. 1. I kuni 3. V	1935. a. 1. I kuni 5. V	1934. a. 1. I kuni 6. V
	27. IV - 3. V 1936	20. IV - 26. IV 1936			
VOI (tonni)					
Butter (tons)	267,7	114,8	2105,4	2830,8	1957,0
Sellest:					
Saksa	173,8	70,3	1004,5	843,4	911,6
Inglisse	91,5	35,6	1005,2	1167,0	953,3
Belgiasse	—	—	—	39,7	12,1
Soome	—	—	—	—	2,1
MUNAD					
(tuh. tk.) —					
Eggs (1000)	467	173,5	730	8523	1948
Sellest:					
Inglisse	189	54,0	288	3218	1802
Saksa	—	—	44	9	90
PEEKON					
(tonni) —					
Bacon (tons)	0,9	54,6	754,4	793,7	1047,2
LINA (tonni)					
Flax (tons)	187,8	494,0	4466,1	2867,3	1855,0
Sellest:					
Inglisse	117,6	440,7	2367,4	2274,1	1307,4
Belgiasse	—	—	955,4	70,3	51,0
Soome	0,9	—	346,4	11,2	40,4
Saksa	—	20,6	121,5	420,6	356,0
Prantsusse	10,3	82,0	672,6	10,3	60,5

Möödunud nädalal eksporditõrde poolt väljaveetud võikogusest läks Inglisse 1937 tünni ja Saksa 2076 tünni. Alates 1. maist lõpetasid eksporditõrid või väljaveo ning kogu võiekspordiga seoses olevad ülesanded läksid üle „Võiekspordile“. Seetõttu ekspordivõihinna noteering säärasel kujul näib jäävat ära.

Saksa läks viimane saadetis — 1800 siga — 30. aprillil. Seega on Saksaga leping täidetud, kuna on saadetud 5048 siga. Kogusummas eksporditi Saksa esimese nelja kuu jooksul 20 494 siga, kuna läinud aasta jooksul vaid 16 538 siga.

Elussigade import k. a. I veerandil Saksa kujunes järgmiselt:

Läti	38 922	44,2%
Taani	21 798	25,1%
Eesti	17 042	19,6%
Poola	9 630	11,1%

Kokku 86 792 100

Seega on Eesti elussigade sisseveos 3-dal kohal 19,6%-ga.

Lepingu täitmisega Saksaga ei katke elus-

sigade eksport, vaid jätkub NSVL-u, kuhu võib saata elussigu alates 90 kg eluskaal, kbna ülemmäär on jäetud lahtiseks. Seega

ostavad eksporttapaamad mai ja juuni jook- sul endiselt piiramata arvul peki- ja pool- pekisigu ekspordiks.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Möödunud nädalal näitasid kanamuna- hinnad Inglises väikest tõusu, kuna juurde- vedu turule oli võrdlemisi väike. Kuna lä- henevate soojade ilmade puhul muutub pak- kumine suuremaks, arvestatakse lähemal ajal hindade languse jätkumist. Seetõttu jäi ka meie eksportmunaade hinnanoteering endiseks, s. o. 40 snt. kg. Seega maksavad ekspor- törid ühes riikliku juurdemaksuga:

50 gr raskusist munadest	22,5 snt	kümme	ehk	4,5 snt	paar
55 " " "	24,5 " "	" "	" "	4,9 " "	" "
60 " " "	27 " "	" "	" "	5,4 " "	" "

Kanamunade sissevedu Inglisse on käes- oleval aastal tunduvalt suurem eelmisest aas- tast. Nii veeti märtsis Inglisse mune 1 745 429 s. sada (120 tk.) möödunud aasta sama kuu 1 236 970 s. s. vastu. Seega suu- renes kanamunade importkogus märtsis 41% võrra, võrreldes l. a. sama kuuga. Käes- oleva aasta esimese kolme kuu vältel veeti kanamune Inglisse 39% võrra enam kui möö- dunud aastal samal ajal. Seejuures vähenes

sissevedu impeeriumimaist 21% võrra, ula- tudes osatähtsusest sisseveetud koguses 16%-le l. a. 27% vastu. Sissevedu suurenes Poolast, Taanist, Hollandist, Norrast, Lee- dust, Rumeeniast, Jugoslaaviast, Belgiast, Egiptusest ja Iirist. Teisist maist on sisse- veetud kogus madalam eelmisest aastast.

Kanamunade sisseveo suurenemist Inglis- se põhjustas osaliselt ka Saksa sisseveo vä- henemine. Nii imporditi märtsis mune Sak- sa ümmarguselt 100 milj. tk. möödunud aasta sama kuu 116 milj. tk. vastu. Käesoleva aasta esimesel veerandil veeti Saksa mune 260 milj. tk. 1935. a. 273 milj. tk. ja sama aja 1934. a. 449 milj. tk. vastu. Seega vähe- nes kanamunade sissevedu Saksa käesoleval aastal vastavalt 5% ja 42% võrra, võrreldes eelmiste aastatega.

Siseturul maksusid keskmise suurusega kanamunad snt. paar: Tallinnas 6—10, Tar- tus 6—8, Valgas 6—8, Rakveres 7, Viljandis 7—8, Narvas 7—9 ja Võrus 8—9 snt. paar.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piima hind püsib endisel tasemel. Nii no- teeriti esmaspäeval, 4. mail s. a. endised hin- nad, s. o.: I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 10 senti ja müügil piimatööstustele 9 senti liiter. II va- liku rõõskpiim müügil piimakaup- lustele 9 senti ja müügil piimatöös- tustele 8 senti liiter. Nagu linnatümbruse kontrollühingutest tulnud teateist näha, on piima järele nõudmine praegu elavam kui paar nädalat tagasi ja seega võib arvata, et piimahind jääb praegusele tasemele esi-

algu püsima. Ka peaks ilmade soojemaks mi- nekuga piimatarvitus tõusma.

Väikemüügil maksus piim piimakauplus- tes möödunud nädalal senti liiter:

	1. valik		2. valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	13	11—12	11—12	10—11
Tartu	13—14	—	—	9—10
Rakvere	—	10	—	5
Narva	12	—	—	7
Viljandi	13	—	—	9—10
Valga	—	—	—	8—9
Võru	—	—	—	8—9
Paldiski	—	—	—	5

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Möödunudnädalane teraviljaturg oli tu- gevalt mõjutatud P.-Ameerikas valitsevaist tainekasvule eriti soodsaist ilmastikuolu-

dest, mille tagajärjel langesid noteeringud Chicagos ja Winnipegis. Euroopa sisseveo- turgudel, kus kajastuvad otseselt ookeani-

taguste teraviljatootjate maade hinnakõikumised, langesid küll noteeringud, kuid mitte sel määral nagu Ameerika börsidel. Endiselt esineb elav nõudmine Austraalia nisule Itaalias, kuna Inglise ja Holland eelistavad Kanada päritoluga nisu.

Möödunud nädala kohta noteeriti tähtsamail teraviljabörsidel järgmised hinnad kr kv kohta (sulgudes eelmise nädala noteeringud):

Rukis: Chicago 7.35 (7.68), Winnipeg 5.67 (6.02), Hamburg (La Plata) 8.20 (8.08);

Nisu Chicago 13.20 (13.52), Winnipeg 10.66 (11.04), Hamburg (Manitoba I) 13.44 (13.67), Liverpool 12.05 (12.35);

Mais: Chicago 9.04 (9.20).

Nisutagavarade seis maailmaturul (milj. kv)

1. IV	1. III	1. IV	1. IV	1. IV	1. IV	1. IV
1930	1930	1935	1934	1933	1932	1931
103	116	121	145	157	162	168

Toodud aastate vahemikus näitavad nisutagavarad pidevat langust. 1. IV 36 hinnati tagavarasid 103 milj. kv-le, mis on madalam kuu aega varem olevast tasemest 13 milj. kv ehk 12% võrra. Praegune tagavarasolev nisukogus on samaaegselt möödunud aasta

seisust väiksem 15%, kuna tagavarade kõrgseisust (1931. a.) moodustab ta vaid 63%.

Nõudmine riikliku segajõusööda järele jäi viimasel ajal üsna väikeseks ja majandusministeerium lõpetas müügi 1. V. Seega jõusööta müüdi kokku 14 tuh. tn ümber. Möödunud aastal ebasoodsate ilmastikuolude all kannatanud ja kevadisel seemendusperioodil nii mõneski kohas raskust tekitanud seemnevilja saadavuse küsimust aitas lahendada Majandusministeeriumi kaarte müük kaitsvaeladudest. Ehkki kaerad ei ole müüdnud seemnekaertena, osutus nende idanemisprotsent siiski küllaltki kõrgeks (96%), mistõttu müüdnud kaerad läksid külvi otstarbeks. Müügiks on määratud 1000 tn, milledest juba müüdnud 900 tn ümber, kuna ülejäänud 100 tn müüakse elava nõudmise tõttu lähema paari päeva jooksul.

Müügihinnad siseturul (kr. 10 kg)

	Tal- linn ¹⁾	Tartu	Valga	Rak- vere	Pal- diski ¹⁾
rukis	0.18	1.25	1.20	1.25	0.18
nisu	0.22	2.20	2.25	1.80	0.18
oder	0.17	1.30	1.40	1.20	0.14
kaer	0.15	1.10	1.30	1.00	0.12
rukkijahu	0.20	1.35	1.35	1.50	0.15
sepikejahu	0.32	2.70	2.75	3.20	0.30

¹⁾ kg hinnad.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Kuigi välisturult saabuvate teadete järgi on olukord linaturul endiselt vaikne, tuleb siiski teateid, mis lubavad oletada paranemist ja stabiliseerumist. Nii märgitakse viimases „The Linen Trade and Circular”, et on kadunud need linamühijad, kes pakuvad lina § 1 — § 2 tn-lt alla turuhinna, mis oli alles hiljuti üldiseks nähtuseks. Ka „Dundee Prices Current ja Trade Report” leiab tunnuseid linaturu paranemiseks.

Kui vastab tõele, et Vene realiseeris juba kõik oma lina möödunud aasta saagist, nagu nad tõendavad ise, ei peaks Lätil ega Leedul, kellel on veel kaunis suuri tagavaru, olema raskusi selle müügiga, kuna uue saagi turuleilmumiseni on veel 6—7 kuud.

Meil veeti välja käesoleval kaubandushooajal, s. o. novembri algusest praeguseni, üle

5000 tn lina ja takku. Arvates maha möödunud aasta linakiu kogusaagist oma- ja kodumaiste ketrusvabrikute tarviduse, pidi möödunud aasta saagist jätkuma ekspordiks 7000 tn. Nii võib arvvestada meie praegust müümata linatagavara 1500—2000 tn-le, mille turustamine kuni uue lõikuseni ei tohiks tekitada raskusi.

Arvestades olukorra stabiliseerumist maailmaturul ja meie võrdlemisi väikest linatagavara võrreldes naabritega, mis nõudmist meie lina järele peaks suurendama, võime loota, et vähemalt seninivalitsenud linahindade langus jääb seisma ja paremal juhul leiab aset linahindade paranemine.

Siseturul arenes linakaubandus hooaja alul hoogsalt, mil hinnad olid head ja märksa kõrgemad kui möödunud suvel. Ühtlasi näi-

tasid hinnad juba algusest peale kalduvust alanemiseks, mis ergutas omakorda põllume- hi harima lina kiiremini ja tooma turule. Nii said põllumehed neis rajoones, kus lina haritakse ja turustatakse varemini, märksa paremat hinda, kuna teised, kes tavaliselt linaharimisega ei rutta ja lina enne turule ei too, kui kõik lina on haritud, et siis müüa korraga suuremat partiid, pidid oma lina andma käest juba odavamalt hinnaga.

Säärane järjekindel hinnalangus mõjub linakasvataja meeleolule halvavalt ja eriti nüüd, kus külviaja eel ka hind ei ole veel paranenud, on karta külvipindala tagasimi- nekut. Kuid kõigele vaatamata on ka praegu linahind kõrgem linatootmise kuludest ja kõrgem 1934. a. külvieelsetest hindadest, ai-

nult 1935. a. kevadel olid hinnad praegusist kõrgemad.

Mis puutub edasisse linahinna kujunemi- ssesse, siis arvestades praegusi tagavaru, peaks arvama, et järgneval aastal hind ei kujune praegusest madalamaks.

Linakaubanduse hooaeg on seega peagu läbi. Lääne-Eestis tehakse tehinguid linaga õige vähe. Elavam on tegevus praegugi Võru- ja Petserimaal. 4. mail Petseris peetud laadale toodi veel lina 16 000 kg ja samal päeval Räpina laadale 15 000 kg. Hind oli 95—97 senti kg Võru-Petseri R sordi alusel.

Linanoteering 1. V jäi ära, kuid hinna- tase püsib eelmise nädala tasemel, s. o. 94 senti Võru-Petseri R.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Läinud nädalal kartulite väljavedu kujunes üheks suuremaks. Nädala väljavedu võib arvata umbes 10 000 kv. Sellest läks umbes 70% Inglisse, kuna ülejäänud osa saadeti Rootsi ja Soome.

Praegu on nõudmine parem Inglise tu- rul. Mene kartulimüüki Inglises on võima- lik teostada peamiselt sellepärast, et alates aprillist jäeti hilisel kartulil sisseveotoll ära.

Rootsi on kartuleid saadetud peamiselt Paldiski ja Haapsalu kaudu. Tallinnast on läinud ainult mõni üksik väiksem saadeti.

Välhisturgudel seisukorra paranemisega on maal raudteejaamades suurem nõudmine

kartuli järele, mille tagajärjel hinnad on ker- kinud umbes 20—30 senti kv-lt.

Läinud nädala lõpul tuli Tallinna kartuleid 20—30 vagunit päevas. Käesoleval nädala- lal on loota, et läheb ka mõni tuhat kv-ii kartuleid Inglisse ja Rootsi.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koos- olekul 4. mail 1936. a. Börsikomitee ruumes noteeriti järgmised hinnad:

1. Söögikartul: raudteejaamades kr. 2,80—3,10 kv, viru rannas kr. 2,50—2,70 kv, lääne rannas kr. 2,80—2,30 kv.

2. Tööstuskartul: tärklisvabrikutes kr. 2,00—2,40 kv.

Tendents püsiv.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Salati ja rediste hinnad langesid möödu- nud nädala lõpul tunduvalt. Ka käesoleval nädalal püüsid nende hinnad samal madalal tasemel. Rediseid müüdi 5—10 snt kimp ja salatit 80—100 snt kg. Kurkide hind oli en- diselt kõrge — 40—100 snt tk. Rabarberit müüdi 80—100 snt kg ja värsket sibulat 4—5 snt tükk. Möödunud aastast ületalvehoitud

aedvilja hind püsib eelmise nädala tasemel, arvatud välja sibulate hind, mis näitas väi- kest tõusu. Sibulaid müüdi Tallinna turul 30—35 snt kg. Apelsinide sissetoomine on vähenenud ja nende hind näitab väikest tõu- sudentantsi. Tuleval nädalal on loota värskete kurkide suuremaarvulist turulesaati- mist ja tühtlasi ka nende hinna langust.

KALATURG. — FISH MARKET.

Ilmade soojenedes suurenes kalatoodang peagu kõikides püügirajoonides, nii et möödunud nädalal Tallinna kalaärredele saabunud kogused rahuldasi täiel määral kõiki siseturundudeid ja vajalisel määral ka välismaisi tellimisi.

Rohke pakkumise ja mõne kalaliigi hinnalanguse tõttu arenes nii Tallinnas kui ka teisis sisemaakalaturgudel tegevus väga elavaks. Tallinna tulid mõned kogused „hõbelõhe” ja iherusi, milliseist läksid I valiku kalad, hinnaga kuni 3,50 kr. kg, välismaale. Läänerannikul algas ka noorte angerjaten n. n. „paigaangerjate”, ahvenate ja haugide püük.

Sisevetest saadeti peamiselt latikaid, haug ja ahvenaid.

Endiselt vähe tuleb müügile Pärnu lahe koha, mistõttu kohahinnad püüsid võrdlemisi kõrgel: I valiku koha maksus 1 kr. kg ja II valiku — 70—90 s. kg.

Räimeturg. Kõikjal alanud räimepüügi tõttu tuleb müügile järjest suuremaid koguseid räimi, mis mõjub omakorda hinnalangusele. Nädala algul püüsid räimehinnad 12—15 s. kg, lõpupoole langesid 8—12 s. kg-le. Kilu ja turski on endiselt vähe müügil.

Värskekala turuhinnad 2. mail (snt. kg).

	Tallinn	Tartu	Narva
Lõhi ja iherus	200—350	—	200
angerjas	130—180	—	—
koha	70—100	90—100	75
haug	25—35	30	30—35
siig	50—80	—	60
latik	20—35	15—25	20—35
ahven	15—20	12—18	20—30
sürg	15	—	15—20
meretint	12—13	12	12—13
luts	—	—	25—30
linask	40	—	—
peipsitint	—	8	—

INFORMATSIIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

23. aprillil 1936. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — Reserve:		1. Põhikapital — Capital	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 121 010,80	2. Tagavarakapital — Reserve Fund	704 376,51
välisraha	2 978 842,98	3. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities:	
2. Vahetusraha — Subsidiary Coin.	1 509 388,78	a) pangatõhed liikvel	42 345 384,—
3. Sisevekslid: — Home Bills:		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	9 357 275,77	valitsuse	12 035 797,78
põllumajandusi	1 321 263,69	pankade	8 236 054,96
metsatööstusl.	38 084,76	teised	2 749 616,18
4. Laenud: — Loans and Advances:	10 716 574,22	4. Muud passivad — Other Liabilities	23 971 468,87
valitsusele	—		6 062 793,23
teistele *)	7 951 115,33		
5. Kinnis- ja vallasvara — Immovable			
Property and Equipment	2 981 411,40		
6. Muud aktivad — Other Assets	17 796 179,72		
	78 084 523,23		78 084 523,23

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 55,94%
 Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 515 813,02
 Includes Ekr. 1 515 813,02 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

INGLISE. Ülevaade inglise majandusest käesoleva aasta esimesel veerandil.

Economic Conditions in England during First Quarter of 1936.

Möödunud kuud olid inglise majandusele soodsad. Peagu kõikides majandusharudes oli märgata 1936. a. algul, võrreldes eelmise aastaga, tunduvat tõusu.

Tööstus. Söetööstuses ei olnud käesoleva aasta esimesel veerandil märgata palju muudatusi. Söetoodang oli pisut suurem kui eelmisel aastal samal ajal. Söetöölise arv suurenes märtsi kestel järjekindlalt. Streigivõimalus söetööstuses on kõrvaldatud lõplikult, kuna töösturid on andnud tööliste esindusele lubaduse tösta palku peale eeloleva söemüügi tsentraliseerimiskava läbiviimist. Raua- ja terasetoodang ületas taas rekorde. Märtsis toodeti 633 600 tn rauda ja 980 100 tn terast, võrreldes 855 000 tn rauda ja 638 000 tn terasega keskmiselt kuus 1913. a. Nõudmine raua ja terase peale on niivõrd suurenenud, et oletatakse lähemal ajal suurt hinnatõusu neile saadusile. Masinatööstus, eriti aga laevaehitus, näitas suurt tõusu. Märtsi lõpul oli ehitusel laevu tonnaaziga 842 361 tn, s. o. 32% enam kui eelmisel aastal samal ajal. Inglise masinatööstus on saanud suurtelemisi välismailt raudteevedureile ning tekstiiltööstusmasinale. Masinatööstusel on praegu tellimisi vähemalt 4—5 kuu peale. Autotööstuses on samuti märgata suurt elavust ning k. a. esimese 3 kuu toodang ületas eelmise aasta oma umbes 15% võrra. Tekstiiltööstuses ei olnud märgata suuremaid muudatusi. Puuvillatööstuses töötavate värtdate arv oli suurem kui eelmisel aastal. Samuti ka villatööstuse toodang on suurem kui eelmisel aastal, kuid samal ajal suurenes töötatööliste arv ses tööstusharus. Kunstsiiditööstuses oli märgata teatavat elavust, kuna aasta algul valmistatakse riiet suviseks hooajaks. Ehitustööstus arenes soodsalt ning töötatööliste arv ses harus näitas kiiret vähenemist.

Töötatööliste arv. Töötatööliste arv oli märtsi lõpul ligemalt 13% võrra väiksem kui läinud aastal samal ajal. Töötatöölisi oli:

	25. III 35	28. III 36
Kokku	2 153 870	1 881 531
Sellest:		
Metalli-, masinatööstuses	243 468	203 258
Tekstiiltööstuses	157 703	104 055
Ehitustööstuses	154 483	139 480
Kaubanduses	235 260	233 614
Hotellitööstuses	71 444	74 544

Briti tööstus sammub kindlalt paranemise teed. Ühenduses relvastumiskavade teostamisega korraldatakse üksikud tööstusalad ümber ning laiendatakse, millest võib järeldada edasist töötatööliste arvu vähenemist.

Põllumajandus. Möödunud kuid võib pidada põllutöö alal passiivseiks. Külmal tegi mitmel pool taliviljadele kahju. Karja tuli pidada läinud talvel enam lautades kui varemail aastail.

Põllumajandussaaduste kaubanduse alal tehtud korraldusist tuleks märkida piimahindade kindlustamise pikendamist valitsuse poolt kuni 30. IX 1937.

Peekonitoodang Inglise jäi võrreldes läinud aasta lõpuga muutusetu. Sigade kontrakteerimine peekoniks 1936. a. peale ei andnud loodetavaid tagajärgi ning välismaise kontingendi osa tuleb suurendada.

Loomaliha hinnad olid suhteiselt madalad ning valitsus püüab astuda samme sisseveo piiramiseks ning juurdemaksude teostamiseks oma maa tootjale. Liha sisseveo alal käivad mõnda aega läbirääkimised Briti ja Argentiina valitsuse vahel, kusjuures loodetakse leppida kokku teatava sisseveomaksu peale argentiina loomalihaile. Väljjavaated säärase lepingu saavutamiseks on siiski võrdlemisi nõrgad.

Suhkrutööstuse alal otsustas Briti valitsus võtta ette ümberkorralduse. Kuna valitsus teostas mõnda aega juurdemakse suhkrupeedikasvatatajale, siis nõudis ta selle tööstusharu ratsionaliseerimise otstarbel kõikide suhkruvabrikute ühendamist ühte ühingusse, kelle juhatuses esimehe määrab valitsus.

Ühenduses relvastuse ja briti saarte kaitse kavade ja Briti valitsusel käsil oma maa põllumajanduspoliitika sihtjoonte kindlaksmääramine. Sõltuvuses neist kavadest kujuneb ka briti edasine põllumajandussaaduste sisseveepoliitika.

Kaubandus. Üksikkaubanduse müütkide läbikäik oli käesoleva aasta jaanuaris 10% ja veebruaris 7,3% võrra suurem kui eelmisel aastal samadel kuul. Veebruari müütkide suhteline tagasimineku on seletatav osalt kuningas Georg 5. surma puhul peetud leinaga.

Suunkaubanduse hinnad tõusid 1936. a. esimesel veerandil võrreldes läinud aasta viimase veerandiga umbes 0,5% võrra. Märtsi hinnad olid aga 5,5% võrra kõrgemad kui 1935. a. samal kuul. Hinnatõus ositati 1936. a. peagu kõigile saadusile ühtlaselt.

Väliskaubanduse läbikäik 1936. a. esimesel veerandil oli:

	1936	1935
Sissevedu (1000 naeltes)	200 321	178 419
Väljavedu	106 081	105 498
Reeksport	15 662	18 912

Briti väliskaubandusbilanss halvenes käesoleva aasta esimesel veerandil — passiivsus tõusis £ 73 milj.-lt £ 94 milj.-le. Sissevedu suurenes 11% võrra, väljavedu seevastu jäi endisele tasemele.

Jaanuari algul sõlmiti Hispaania-Inglise kliiringleping. Märtsis peeti Taani-Inglise kaubanduslähirääkimisi, mille tulemuseks oli ajutine kokkulepe Taani lisaostude kohta Inglisest. Lähirääkimisi täies ulatuses ei olnud Briti valitsusel võimalik pidada, kuna Briti

oma maa põllumajanduse arendamise kavade ei ole veel selgunud, lähirääkimised Taaniga oleksid aga puudutanud peamiselt põllumajandussaaduste kaubandusega ühenduses seisvaid küsimusi.

Rahandus. Rahaturg oli 1936. a. esimese kolme kuu kestel endiselt soodus laenajale. Prantsuse valitsusele briti pankade konsortsiumi poolt antud £ 40 milj. krediit ei mõjutanud sugugi rahaturu seisundit. Pankade deposiitide arve vähenes märtsis tunduvalt, kuid vastavalt näitas tõusu riigikassa arve Inglise pangas. See on seletatav asjaoluga, et tulumaksu õiendamine langeb peamiselt veebruarile.

Nädala rahaprotsent kõikus aruandeperioodis ½—1% vahel, diskontoprotsent 3-kuisilt pangaveksleilt samal ajal 9/16 ja 5/8 vahel.

1935/36. a. eelarve jättis ülejääki £ 2 940 702 suuruses. Tegelikult oli eelarve ülejääk suurem — üle £ 15 000 000, kuid £ 12,5 milj. määrati sellest riigivõlgade lunastamise fondi. Tulumaksu osas saadi 1935/36. a. eelarveaastal tulu 2½% enam kui nähtud ette eelarves ja 4% enam kui eelmisel eelarveaastal (samal ajal oli tulumaksuäär väiksem kui 1934/35. a.) Samuti laekus üle eelarve ettenähtud summa tollidest ja aktsiisist. Ka kulude alal oli ülekulutusi üksikkuul aladel. Eriti suured olid ülekulutused riigikaitse alal.

Kokkuvõetult võib märkida, et majandustõus, mis kestis Inglise 1935. a. ning kerkis esile eriti 1935. a. viimasel veerandil, jätkus ka 1936. a. algul ja pidev majandusliku seisundi paranemine Inglise kestab arvatavasti edasi.

ITAALIA.

Como's peetud itaalia kartulikasvatavate kongress.

Congress of Italian Potato Growers in Como.

Como's läinud sügisel peetud itaalia kartulikasvatavate kongress oli esimene sellelaadne Itaalias.

Kongressil oli arutamisel kaiks peaküsimust: seemnekartulite kasvatuse tõstmine Itaalias sel määral, et vabaneda seemnekartulite sisseveo tarvidusest; söögikartulite kasvatuse tõstmine Itaalias sel määral, et vabaneda söögikartulite sisseveo tarvidusest.

Seemnekartulite kasvatuse.

Seemnekartulite sissevedu Itaaliasse moodustab keskmiselt aastas ca 200 000 kv. Itaalia veab sisse peamiselt varaste seemnekartulite sorte, nagu boehmi varased kollased, bintje, juli nieren, borger ja viimasel ajal ka poolvarast sorti majestic selleks, et vedada välja varaseid värskeid kartuleid Kesk-Euroopasse, peamiselt Saksa sel ajal, kui värskeid kartulid seal ei ole veel valminud. Konstateeriti, et katsed, milliseid tehti mägedel Kesk- ja Lõuna-Itaalias I too-

dangu tootlemiseks, ei andnud häid tagajärgi vastava õhuniiskuse puudumise tõttu. Häid tagajärgi andsid ainult katsed I toodangu tootlemisel mägedel Alto-Adiges (endine Lõuna Tirool) Põhja-Itaalias, eriti Bolzano maakonnas, kus õhuniiskus vastab Saksa, Austria ja Hollandi omale — seemnekartulite kasvatuse peakeskpunktides.

Kuna see sobiv maa-ala Alto-Adiges on võrdlemisi väike, ja sellest saavad seemnekartulite kogus osutub ka seemnekartulite kasvatuse tõstmisel väikeseks kogu Itaalia nõudmiste rahuldamiseks, peab Itaalia jätkama seemnekartulite sissevedu välismailt, kuid ühtlasi püüdes seemnekartulite kasvatust tõsta võimalikult kõrgele Alto-Adiges.

Söögikartulite kasvatuse. Söögikartulite seemneks tarvitab Itaalia oma kartulite sorte, mida ta toodab Itaalias. Välismailt sisseveetud seemnekartuleist saadud kartulid on määratud peamiselt välja-veoks. Itaalia söögikartulite saak ei rahulda itaalia turgu; aastast tuleb vedada sisse ca 700 000 kv. söögikartuleid, peamiselt Ungarist.

Itaalia söögikartulid (itaalia sortidest) ei olevat head maitset ja mustuvad seest palaval ajal, nõnda et enne uut kartulite-saaki on vanust kartuleist ligi pooled mustad. Samuti ei oida rahul ungari söögikartulitega.

Kongress leidis, et Itaalia võib ja peab tõstma oma söögikartulite kasvatust, et aegamööda vabaneb nende sisseveost välismailt.

Teiseks tunnistas kongress tarvilikuks tõsta itaalia söögikartulite kvaliteeti selektsiooni teel. Kuna riiklikel fütopatoloogia-jaamad on vähe maad selektsiooni teostamiseks, pani kongressil dr. Marochi, Itaalia Põllumajanduslike Konsortsiumide Föderatsiooni juhte, ette asutada tema talus Imolas era seemnekartulite selektsioonijaam. Dr. Marochi määras selleks maad 10 ha. Tööd eriteadlaste juhtimisel on alanud ja tulemused selguvad sügisel. Istutatud on 91 itaalia sorti. Paremaid sortideks loetakse biancona di como, basilicata ja gialla di avezzano. Senini ei ole Itaalias olnud seemnekartulite era-selektsiooniasutist. Oid ja on riiklikud fütopatoloogia-jaamad, millel

on vähe maad selektsiooni soodsaks läbi- viimiseks.

Üheks oma esimeseks ülesandeks loeb dr. Marochi Itaalia söögikartulite sortide klassifitseerimist. Praegu omab peagu iga itaalia söögikartulisort igas maakonnas nime (kuigi sort on kas täiesti ühesugune mitmesuguseis maakondades või näitab ainult väkest erinevust kliimaliste tingimuste erinevise tagajärjel.)

Kongressil konstateeriti veel:

1) Itaalia kartulisordid, kuigi selektsioonimata ja halvasti säilitatud talvel, on küllaldaselt vastupidavad virus-haigusile.

2) Välismaised kartulisordid, pärit selektsioonitud kultuuridest ja säilitatud ratsionaalselt, muutuvad kolmandal või neljandal aastal täiesti degenerereerituks.

3) Välismaised kartulisordid, milliseid veetakse Itaaliasse sisse seemnena on pärit maaladelt, kus kliimaolud erinevad täiesti Itaalia omist; pärit on nad maist jaheda õhutemperatuuri ja suure õhuniiskusega, kuna Itaalias on ilmastik peamiselt palav ja kuiv.

4) Kui itaalia kartulisortide kohta pannakse kehtima karm kontroll seemne tootmisel, tervete taimede selektsiooniline haigestest, ratsionaalne alalhoid talvekuul, võib saavutada suuri paremusi itaalia sortides.

5) Tuleks, nagu nisugi suhtes, luua uusi kartulisorte, millised võimaldaksid suuremat toodangut, suuremat vastupanu haigusile, suuremat varajust, suuremat kohaldavust kõvale ja kuivale mullale ning palavale ja sageli põud-kuivale ilmastikule.

Kongress võttis vastu veel järgmised otsused:

1) paluda põllutöoministeeriumi kooskõlastada katseinstituutide ja põllumajanduslike rändõppetoolide tegevust itaaliatüübiliste kartulisortide valoriseerimiseks, ratsionaalsete kasvatusemeetodite propageerimiseks ja seemnekartulite kasvatuse tõstmiseks mägedel.

2) Paluda põllutöoministeeriumi korraldada, et fütopatoloogia-instituudid süvendaksid oma tegevust kartulahaiguste, nende vältimise ja nende vastu võitlemise uurimiseks.

3) Soovitada põllumeesteseltsidele, et nad propageeriks kohalike fütopatoloogia-ameti esindajate abil kartulahaiguste vastu võitle-

mise meetodeid, millised on tunnustatud mõjuvaiks teaduslike asutiste poolt.

4) Soovitada kartulipõldude ülevaatuse organi asutamist, mis annaks välja ametlikke tunnustusi kartulipartiide jaoks, millised on määratud tarvituseks seemnena.

5) Soovitada organiseerida erilisi kursusi fütopatoloogia-ameti esindajate juures maa-

kondades kartulihaiguste tundmiseks ja nende vastu võitlemiseks, et moodustada väljaõpetatud personaali kartulipõldude üle vaatamiseks.

6) Soovitada konsortsiumide loomist kartulikasvatajaist, seemnekartulite tootlemiseks ja nende turustamiseks.

7) Soovitada pöörata suurimat tähelepanu kartulite säilitamisele talvekuul.

SAKSA.

Paberitööstuse majanduslik seisund Saksas 1935. a.

German Paper Industry, 1935.

Paberitööstuse toodang oli vaatamata 1935. a. suvisele tagasimeekule siiski suurem 6% kui 1934. a. lõpul. Ta ületas seega 1928. a. toodangu 4%-ga. Eriliselt suurenes viimasel aastal papivalmistus, umbes 13%; papitoodang jäi 1934. a. suuresti maha üldisest keskmisest paberitoodangust. Paberitoodang tõusis umbes 7% võrra. Väiksem oli tselluloositoodangu suurenemine, mis oli juba 1934. a. siiski 2% suurem kui 1928. a. Tselluloositööstus on praegu koormatud oma võimete piirini; pealegi esitab tselluloositööstusele erilisi ülesandeid nõudmine kunsttselluloosi järele kunstsiiditööstuses.

Tähtsamate sortide kohta võib tähendada, et puud sisaldava ja puud mittesisaldava trüki- ja kirjutuspaberi toodang oli 6—9% kõrgem kui 1934 a., ajalehepaberi juures umbes 4% (aasta keskmine: 78,2; 1928 = 100).

Pakkimispaberi, osalt vanast paberist, toodang näib olevat vähenenud. Tselluloosi pakkimispaberi, peamiselt ka kotipaberi, juures näib olevat toodang tõusnud kõvasti.

Paberipuu tagavarad olid vabrikute juures, vaatamata sisseveost tingitud võnkumistele, paberitoodangule vastavas kõrguses (106,8 aastakeskmine; 1928 = 100).

Tselluloosi väljavedu võrreldes 1934. a. väljaveoga oli madalam. Paberi väljavedu suurenes koguselt 48%, väärtuse järgi 25%. Papi väljavedu aga olevat vähenenud.

Paberi ja papi sissevedu oli väiksem kui 1934. a. Tselluloosi juures oli märgata sisseveo vähenemist alles aasta II poolel; see tendents omab erilist tähtsust, kuna see näitab Saksa sulfaat- ja kunsttselluloosi toodangu suurenemist.

LEEDU.

Ikalduslaenu tagasinõudmine Leedus.

Refundment Crop Failure Loans in Lithuania.

1928. a. ikalduse tõttu anti P.-Leedus põllumeestele 1928. a. ja 1929. a. teraviljas ning sularahas 14 566 342,63 litti laenu, mille tagasimaks ositati kolme aasta peale 4%-ga aastas. Hiljem, majandusseisundi halvenemisega tegi valitsus veel suuri soodustusi laenu tagasimaksmiseks: tagasimaksu tähtaega pikendati, võlgnikud vabastati protsentide maksimisest, mistõttu riik kaotas 1,8 milj. litti; raha asemel lubati maksta ¼ laenust tagasi teraviljaga ja ainult ¼ nõuti rahas. Võla tagasimaksmisel viljaga arvestatakse; nisu-

tsentner (50 kg.) 19 litti, rukki — 15 litti, kaera — 14,5 litti, linaseemnete — 25 litti ja viki — 15,5 litti, kusjuures võlatasumise tähtpäevaks oli 15. III s. a., mida nüüd pikendati lõplikult 1. V-ni. Neil päevil teatas rahaministeerium kõigile, et neilt, kes määratud tähtpäevadeks ei ole oma võlga tasunud viljaga, nõutakse see peale 1. V sisse rahas seaduses ettenähtud korras, sest tänava lõpeb rahaministeeriumi poolt „Lietukisega“ tehtud leping võtta vastu põllumeestelt ikalduslaenu kattteks vilja.